

**STRUČNI SKUP „RASTIMO ZAJEDNO: ULOGA DJEČJE KNJIŽNICE U
MULTIKULTURALNOJ ZAJEDNICI“ – 20 GODINA STRUČNOG
SKUPA ZA DJECU I MLADEŽ**

Katarina Jukić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
katarinam@gskos.hr

Jelena Jurić Palčok

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
jelenaj@gskos.hr

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

521

Dječje knjižnice kao mjesna obavijesna, obrazovna i kulturna središta osiguravaju pristup informacijama, programima i uslugama svim korisnicima, uključujući i marginalizirane skupine – nacionalne manjine, useljeničke manjine, azilante, izbjeglice i dr. Prema IFLA-inim Smjernicama za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice, multikulturalnost se definira kao suživot različitih kultura, gdje kultura uključuje rasne, religijske ili kulturne skupine te se očituje u običajima, kulturnim pretpostavkama i vrijednostima, načinima razmišljanja i komunikacije. (Stanarević 2010)

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež i Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica i Knjižnica Medveščak, 28. ožujka 2025. godine, organizirali su stručni skup pod nazivom „Rastimo zajedno: uloga dječje knjižnice u multikulturalnoj zajednici“. Na skupu je obilježeno 20 godina od organiziranja prvog skupa dječjih knjižničara, a glavne su teme bile vezane uz pružanje podrške dječjim knjižničarima u osmišljavanju i provođenju usluga i programa namijenjenih multikulturalnim zajednicama s posebnim naglaskom na skupine koje su pogođene ratnim zbivanjima; promicanje interesa o različitim nacionalnim, useljeničkim manjinama, azilantima, kao i poticanje ravnopravnosti, tolerancije i međusobnog poštivanja.

U prostoru Multimedijalne dvorane Središnjeg odjela za djecu i mlade KGZ-a, nakon pozdravnih govora, održana su tri pozvana izlaganja: 20 godina Stručnog skupa za djecu i mladež, Ketii Krpan i Jagode Ille iz Knjižnica grada Zagreba i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu; Doprinos knjižnica društvenoj uključenosti migranata, Alice Kolarić s Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru te IFLA-ine Smjernice

za knjižničnu podršku raseljenim osobama, Maele Rakočević Uvodić iz Knjižnica grada Zagreba. Pored pozvanih izlaganja predstavljeno je 10 prezentacija primjerâ dobre prakse, od kojih je 9 bilo vezano uz narodne knjižnice u Zagrebu, Samoboru, Karlovcu, Virovitici, Osijeku te jedno iz Knjižnice Osnovne škole Zlatar Bistrica.

Slika 1. Plakat najave stručnog skupa i slavljenička torta u povodu 20. godina od organiziranja prvog skupa dječjih knjižničara

U uvodnom su predavanju Ketii Krpan i Jagoda Ille izložile pregled tema koje su se proteklih godina obrađivale na „Medveščakovu skupu“. Govorilo se o tome da prije dvadeset godina dječji knjižničari nisu imali prilika za stručno usavršavanje te da je prvi stručni skup namijenjen narodnim i školskim knjižničarima organizirala Ivanka Stričević sa suradnicima 2006. godine, a koji i dandanas pruža priliku za međusobno upoznavanje knjižničara koji rade s djecom i mladima te ih educira o teorijskim i praktičnim iskustvima. Alica Kolarić govorila je o socijalnoj isključenosti migranata i brojnim izazovima s kojima se susreću napuštajući svoje zemlje, poput prepreka u komunikaciji, nedovoljnoj socio-ekonomskoj i obiteljskoj potpori, nedostatku priznavanja i vrednovanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija i nedovoljnom znanju o zemlji domaćinu. Upravo su knjižnice tē koje jačaju sposobnosti migranata za nošenje s nekim od navedenih izazova. U vrijeme globalne izbjegličke krize, nove IFLA-ine Smjernice za knjižničnu podršku raseljenim osobama, koje je predstavila Maela Rakočević Uvodić, predstavljaju dokument koji će knjižnicama pružiti informacije o knjižničnim uslugama i programima, pravima,

strategijama, idejama za edukaciju osoblja, rješenjima za izazove u pružanju usluga raseljenim osobama.

Prvo izlaganje primjera dobre prakse bilo je vezano uz program „Multi-kulti kutić za najmlađe“ u Dječjoj knjižnici Marina Držića – Knjižnica grada Zagreba, kojim se pridonosi razvoju jezičnih, komunikacijskih, socijalnih vještina djece iz obitelji doseljenika iz drugih zemalja. Djelatnice Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac govorile su o programu „Slovurice-slovenske urice“, namijenjenom djeci predškolskog uzrasta posvećenom aktivnostima kojima se potiče interes za slovenski jezik, književnost i kulturu. Predstavljena je i dugogodišnja suradnja Središnjeg odjela za djecu i mlade i Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca, koja djeluje u sklopu Knjižnica grada Zagreba kroz dugogodišnji projekt Svijet u Zagrebu. Govorilo se i o humanitarnoj akciji pokrenutoj od strane organizatora Noći knjige 2022. s ciljem opremanja hrvatskih narodnih knjižnica naslovima na ukrajinskom jeziku i stvaranja ukrajinskih malih kutaka. Akcija je prerasla u humanitarni projekt pod nazivom „Ukrajina u fokusu“. Bilo je riječi i o tome kako se vježba tolerancija na Odjelu za djecu i mladež Knjižnice Dugave, dok je Gradska knjižnica Samobor prezentirala višejezični kamišibaj – radionicu na kojoj su djeca radila ilustracije i priču, koju su pripovijedala na osam jezika. Knjižnica Osnovne škole Zlatar Bistrica prikazala je aktivnosti i postupke poticanja čitanja i pismenosti u multikulturalnom okruženju tijekom sudjelovanja učenikâ u Erasmus+ i eTwinning projektima. U pretposljednem izlaganju govorilo se o putopisnim predavanjima kao načinu educiranja djece o kulturnoj raznolikosti i globalnoj povezanosti u Knjižnici Ivana Gorana Kovačića – Knjižnice grada Zagreba. Djelatnice Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica podijelile su iskustva s mobilnosti u okviru Erasmus+ projekta vezana uz multikulturalne usluge za migrante i manjinske zajednice koje se provode u knjižnicama u Malmöu. Odjel za rad s djecom i mladima i Austrijska čitaonica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek izložili su načine na koje od 2012. godine obilježavaju Međunarodni dan materinskoga jezika s ciljem podizanja svijesti o potrebi očuvanja materinskoga jezika, kako hrvatskog, tako i jezika manjinskih skupina koje žive na području Osječko-baranjske županije. Programom se pridonosi kulturnoj razmjeni i čuvanju tradicionalnih vrijednosti, širenju multikulturalnosti te materinski jezik predstavlja pričom, pjesmom, plesom, običajima i tradicionalnim nacionalnim jelima koje zajednice grada Osijeka njeguju. (Biglbauer 2016, 6)

Budući da GISKO dobro surađuje s udrugama i manjinskim zajednicama, aktivnosti su programa namijenjene djeci i odraslima, kako korisnicima Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, tako i ostalim građanima Osijeka i Osječko-baranjske županije, a uključuju izložbe, edukativno-kreativne i glazbeno-scenske radionice, priredbe, lutkarske predstave za djecu, čitateljski izazov na materinskom jeziku uživo i *online*, susrete s književnicima i ilustratorima, predstavljanja knjiga, pričaonice na materinskom jeziku, „Festival jezika“ – završnu večer za djecu i odrasle, predavanja i okrugli stol.

Slika 2. Izlaganje u Multimedijalnoj dvorani Središnjeg odjela za djecu i mlade KGZ-a na temu Bogatstvo različitosti: Multikulturalne usluge i programi u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek

Zaključeno je da GISKO prepoznaje svoju ulogu u promicanju jezične raznolikosti i višejezičnog obrazovanja raznolikom građom, programima i uslugama, kvalitetnom suradnjom s kulturnim i obrazovnim ustanovama i manjinskim udrugama u zajednici.

Može se rezimirati da u doba globalizacije, migracija i sve veće kulturne raznolikosti, dječji knjižničari pružaju veliku podršku djeci i raseljenim obiteljima iz područja pogođenih ratovima i ekonomskom krizom te od najranije dobi promiču toleranciju i interkulturalnost u multikulturalnoj sredini, stvarajući uvjete za skladan život svih članova zajednice. Budućnost dječjih knjižnica leži u otvorenosti za sadržaje, usluge i ostvarivanje koncepta multikulturalne knjižnice koja je dostupna svima.

Literatura

Biglbauer, Suzana. 2016. Festival jezika GISKO. Osijek: Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek.

Stanarević, Snježana. 2010. Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice: s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Vjesnik bibliotekara hrvatske 53, 1: 143-147. <https://hrcak.srce.hr/file/123489>